

УДК 81-115:81'27

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-4-27>**Марина РУДЕНКО,***orcid.org/0000-0002-6587-3860*

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри германської та слов'янської філології

Донбаського державного педагогічного університету

(Слов'янськ, Донецька область, Україна) *marinarudenko2016@gmail.com*

ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЖИТТЯ АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ (XVI–XVII СТ.)

Статтю присвячено дослідженню історії англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст. У вступі зроблено огляд останніх ґрунтовних публікацій із проблематики історії та життя англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст., зокрема їхніх різновидів у процесі еволюційного розвитку, а також нових проблем із зазначеної тематики.

Метою дослідження є розкриття поглядів науковців на розвиток історії англійських соціолектів XVI–XVII ст. у європейській та американській лінгвістиці.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що праць зі спеціального лінгвоісторіографічного дослідження проблем англійських соціальних діалектів зазначеного періоду майже немає, у статі розглянуто значу кількість лінгвістичних досліджень із цієї проблематики.

В основній частині статті подається аналіз досліджень загальних лінгвістичних проблем англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст. у студіях мовознавців країн Європи та США. Проаналізовано праці, погляди дослідників на історичний розвиток, еволюцію англійських соціолектів, їхніх різновидів, понятійну сутність, розуміння. Розглянуто виникнення та розвиток кенту, блатного жаргону, римованого сленгу.

У висновках зазначено, що аналіз матеріалів XVI–XVIII століття дає нам докази кенту, мови грабіжників і жебраків цього періоду. І якщо праці раннього періоду постачають нам тільки запутаний безлад взаємопов'язаних глосаріїв, п'єс і діалогів, то вже у XVIII столітті з'явилися незалежні докази кримінального кенту і блатного жаргону. Вивчаючи всі свідоцтва кенту, кримінальної мови, блатного жаргону та римованого сленгу, можна побачити, яким багатим життям живуть англійські соціальні діалекти та зрозуміти англійську мову зсередини.

Перспективи подальших розвідок ми вбачаємо в систематизації наукових поглядів мовознавців на англійські соціальні діалекти XIX–XX ст., продовженні вивчення праць відповідних авторів у лінгвоісторіографічному аспекті.

Результати здійсненого дослідження можна застосовувати у викладанні курсів «Історія лінгвістичних учень», «Вступ до мовознавства», «Загальне мовознавство», «Лексикологія», «Практика усного та писемного мовлення» (іноземні мови), «Порівняльна типологія української та іноземних мов» на філологічних факультетах закладів вищої освіти, а також у культурно-просвітній роботі.

Ключові слова: сленг, римований сленг, кент, кримінальна мова, блатний жаргон, соціолект.

Maryna RUDENKO,*orcid.org/0000-0002-6587-3860*

Candidate of Philological Sciences,

Assistant Professor at the Department of German and Slavonic Philology

Donbas State Pedagogical University

(Sloviansk, Donetsk region, Ukraine) *marinarudenko2016@gmail.com*

HISTORY OF DISTINGUISHING AND LIFE OF ENGLISH SOCIAL DIALECTS (XVI–XVII CENTURIES)

The article is devoted to the investigation of history of English social dialects of the XVI–XVII centuries. In the introduction the view of last publications according to the problematic of history and life of English social dialects of the XVI–XVII centuries, in particular their varieties in the process of evolutionary development, as well as new problems of the subjects is made.

The aim of the investigation is disclosure of views of scientists to the development of English sociolects of the XVI–XVII centuries in European and American linguistics.

Scientific novelty of the obtained results is that works of special lingua-historical-graphical research of development of problems of social dialects of the mentioned period are almost absent, in the article a great amount of linguistic investigations of the problematic of English sociolects.

In the main part of the article the analysis of the researches of general linguistic problems of English social dialects of the XVI–XVII centuries in studios of linguists of countries of Europe and the USA. The works, views of the researchers

to the historical development, evolution of English sociolects, their varieties, conceptual essence, understanding are analyzed. The occurrence and development of cant, thug jargon, criminal cant, rhymed slang.

In the conclusions it is mentioned, that the analysis of the materials of the XVI–XVII centuries gives us evidence of cant, of language of thieves and beggars of this period. And if the works of the early period give us only confusing mess of interconnected glossaries, plays and dialogues. Studying all evidence of cant, criminal language, thug jargon and rhymed slang, it is possible to see what a deep life have English social dialects and to understand English inside.

Perspectives of further investigation we see in systematization scientific views of linguists to English social dialects, study of works of respective authors in lingua-historical-graphical aspect is continued.

The results of the research can be used in teaching such disciplines as "History of linguistic studies", "Introduction to linguistics", "General linguistics", "Lexicology", "Practice of oral and written speech" (of foreign language), "Comparative typology of Ukrainian and foreign languages" at philological departments of institutions of higher education as well as cultural and educational works.

Key words: *slang, rhyming slang, Kent, criminal language, thug slang, sociolect.*

Постановка проблеми. Історія дослідження англійських соціальних діалектів – надзвичайно актуальне питання. Її розв'язання важливе для кожного, хто хоче зрозуміти взаємодію літературної мови з діалектами, розібратися в тому, як розвиваються соціальні діалекти в суспільстві, визначити їхню роль у житті людини та суспільства. Цікавою видається історія дослідження англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст.

Аналіз досліджень. У працях зарубіжних і вітчизняних соціолінгвістів розв'язується проблема історії досліджень соціальних діалектів в європейській та американській лінгвістиці. Зокрема, ведеться описова й аналітична робота, присвячена вивченню історії дослідження та життя англійських соціальних діалектів у XVI–XVII ст. Значний вклад у дослідження цього питання зробили мовознавці: Г. Волкер, Т. Декер, Дьюкендж Англікус, Дж. Коулман, Р. Копленд, В. А. Майз, Т. Одлі, Дж. Паркер.

Відповідно, з'явився певний теоретичний здобуток різноаспектного дослідження історії англійських соціальних діалектів у визначений період. Водночас аналіз свідчить, що на цей час залишається багато нерозв'язаних проблем. Питання класифікації та диференціації англійських соціальних діалектів зазначеного етапу залишаються поки що не розв'язаними.

Мета статті – простежити в лінгвіоісторіографічному аспекті дослідження історії англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст. у європейській та американській лінгвістиці. Відповідно до поставленої мети передбачаємо розв'язання низки завдань, основними з-поміж яких є: зробити лінгвіоісторіографічний огляд праць, присвячених вивченню життя англійських соціальних діалектів XVI–XVII ст., систематизувати наукові здобутки зарубіжних науковців у царині соціальної діалектології, розкрити перспективи подальшого вивчення питання.

Виклад основного матеріалу. Діалект – це територіальний, тимчасовий або соціальний різ-

новид мови, який використовується більш або менш обмеженим колом людей і відрізняється за своїм ладом (фонетикою, граматиною, лексемним складом і семантикою) від мовного стандарту, який є соціально більш престижним діалектом. Мовний стандарт – зразкова, нормалізована мова, норми якої сприймаються як «правильні» та загальнообов'язкові, він протиставляється діалектам і просторіччю. Будь-який діалект реалізується в тому чи іншому мовному колективі.

Яскравими користувачами кенту і блатного жаргону з XVI до XVIII століття були чітери та воровські проститутки. Гілберт Волкер у своїй праці «Маніфест виявлення найпідлішого та найогиднішого використання гри в кості» (1555) пояснював, що чітери, як теслярі, використовували спеціалізовані терміни у своєму фаху. Гравці в кості запозичували терміни з французької мови: *ace, deuce, trey, cater, sink, sice*. Наприклад, *cater-trey*, літературною мовою «чотири-три», використовувалось замість «кидати кості». Ці слова пізніше використовувалися широко та багато з них були перейняті гравцями в карти та інші ігри. А такі вирази, як *ace* та *deuce*, досі використовують у тенісі (Halliwell, Walker, 1850: 40).

На початку 1590-х років Роберт Грін опублікував серію памфлетів, де попереджав лондонців про шулерів, які обманювали невинних громадян у грі в карти, грабували клієнтів проституток і зривали гаманці. Роберт Грін запропонував певний глосарій термінів, відповідних певному виду діяльності. Ось приклад розмови між чоловіком і дружиною – шулерами з памфлету Роберта Гріна:

Laurence: Faire Nan well met...have your smooth looks linked in some young novice to sweat for a favour all the bite in his bung...

Nan: Why Laurence fair wenches cannot want favours while the world is full of amorous fools. Where can such girlsas myself be blemished with a threadbare coat as long as country farmers have full purses and wanton citizens pockets full of pence?

Laurence: Truth if fortune so favour thy husband, that he be neither smoked nor cloyed, for I am sure all thy bravely comes by his nipping, foisting and lifting.

Nan: In faith sir no, did I get no more by mine own wit, than I reap by his purchase, I might both go bare and penniless the whole year. But mine eyes are stalls and my hands lime twigs (else were I not worthy the name of a she coney-catcher).

Наведемо глосарій кенту до діалогу:

bute – гроші;

bung – гаманець; наречена;

smoke – дурманити; виявляти;

cloy or cly – захопити; грабувати;

foist – обманювати; обманювати під час гри в кости;

lift – забрати з наміром пограбувати (Green, 1910: 250).

Приклад цієї розмови яскраво демонструє використання кенту і жаргону чітерами та проститутками ще в XVI століття. Але не тільки ці верстви населення загрожували соціальному порядку, розвиваючи свою лексику. Коробейники та жебраки були активними користувачами соціальних діалектів. Діалог між портє та коробейником із відомої праці Роберта Копленда «Шлях до дому Спайтела» демонструє це:

Copland: Come none of these pedlars this way also. With pack on back, with their bosy speech, jagged and ragged, with broken hose and breech.

Porter: Enough, enough: "with bousy cove maund nase. Tour the pattering cove in the darkman case. Docked the dell for a copper make. His watch shall fang a prance's nabcheat. Cyarum by Salmon and thou shalt peck my ire. In thy gan. For my watch it is nase gear. For the bene bouse my watch hath a wyn." Anf thus they babble till their thrift is thine. I wot not what with their peddling French (Copland, 1536: 46).

Портє зовсім не розуміє коробейника, тому нам теж важко зрозуміти сенс діалогу. Ми можемо навести значення деяких слів, але навіть тоді буде тяжко зрозуміти повний зміст:

bousy – п'яний

cove – чоловік

taund – багатий

nase – п'яний

tour – бачити

darkman – ніч

case – дім, будівля

dock – злягатися з

dell – дівчина

make – половина пенні

fang – красти

nabcheat – шляпа

peck – їсти

gan – пот

bene – гарний

bouse – п'яниця

win – пенні (Colman, 1536: 46)

З наведеного діалогу ми бачимо, як активно коробейники використовували кент. Не менш яскравими користувачами кенту були жебраки. Їхню мову вивчено у книзі Томаса Одлі «Братство Бродяг» (1561), у якій письменник описав англійських жебраків та їхню мову, використовуючи такі сленгізми, як *filchman* – грабіжник, *snar* – здобич, *доху* – жінка (Coleman, 2012: 54).

Злодійський англійський кент трапляється в записах засідань Лондонського суду з 1674-го до 1913-го «Слухання старого Белії». Аналіз цієї праці свідчить, що злодії ретельно охороняли свою секретну мову в суді. Немає письмових свідчень із використанням злодійського кенту, крім записів групових сутичок (Proceedings of the Old Bailey, 1674: 65).

Приклади кенту грабіжників можна побачити в Шекспіра в історичній п'єсі «Генрі IV, частина 1» (1598). Наведемо уривок з п'єси, де Гол із друзями планують пограбування:

Falstaff: A plague upon you all! Give me my horse, your rogues: give me my horse and be hanged.

Hal: Peace, ye fat-guts. Lie down, lay thine ear close to the ground and list if thou canst hear the tread of travelers.

Falstaff: Have you any levers to lift me up again, being down? 'Sblood, I'll not bear mine own flesh so far afoot again for all the coin in thy father's exchequer. What a plague mean ye to colt me thus?

Hal: Thou liest: thou art not colted: thou art uncolted.

Falstaff: I prithee, good Prince Hal, help me to my horse, good king's son.

Hal: Out, ye rogue; shall I be your ostler?

Falstaff: Hang thyself in thine own heir-apparent garters! If I be ta'en, I'll peach for this (Shakespeare, 2002: 82).

У цьому уривку можна побачити такі приклади кенту: *peach* – давати свідчення проти, *colt* – красти, *plage*, *be hanged*, *'sblood* – присягати, *rogue* – образити, *fat-guts* – ображати.

За допомогою кенту Шекспір підкреслив неформальність розмови, позиції своїх героїв і мову злодіїв.

Учені XVI–XVII століття також склали глосарії мови жебраків, злодіїв і злочинців. Найвідомішими укладачами таких словників були Томас Гарман (1547–1567) і Томас Декер (1572–1632). Ось кілька прикладів із цих глосаріїв: *nab* – голова, *famble* – рука, *палець*, *skipper* – амбар, *cheat* – річ,

fambling-cheat – кльце, *grunting-cheat* – порося, *lour* – гроші, *bouse* – пиячити, *flag* – чотири пенні, *ken* – дім, *mort* – жінка (Dekker, 1612: 62) (Harman, 1567: 150).

У XVIII столітті з'являється більше інформації про кримінальний кент. Анонімна публікація 1708 року «Ад і земля» описує умови та мешканців лондонської тюрми Ньюгейт і містить приклади тюремного та злочинного кенту: *to sneak* – відокремлюватися, *to pike off* – пограбування магазину, *gunning-smobble* – грабіжник магазину, *lay* – кримінальний акт або схема, *sneaking-budge* – грабіжник, який грабує один (Hell to the Earth, 1703: 220).

Є ще одна першоджерельна анонімна публікація про лондонський кримінальний світ XVIII століття. Припускають, що її автором є Чарльз Гітчін, молодший маршал Лондона, який ловив злочинців по всьому лондонському району Сіті. У своїй праці Ч. Гітчін знайомить читачів із лондонськими кримінальними класами та використовує кримінальний кент: *prig* – грабіжник; *dub* – інструмент для відкриття замків; *rop* – пістолет; *dancer* – сходи; *cull* – дурень; *lope* – бігати; *baggage-man* – соратник кишенькового злодія; *fence* – одержувач крадених речей; *lock* – одержувач крадених речей; *ridge* – золото; *wedge* – срібло; *bousing-ken* – шинок; публічний дім (Hitchin, 1718: 87).

Незалежні свідчення про злодійський кент несуть у собі публікації капеланів тюрми Ньюгейт. Капелани мали право продавати записи свідчень та останніх слів злочинців. Наведемо два уривки сповіді злочинців із записів капеланів:

We had not sat long before he fell fast asleep in the chair, having, as I observed before, drank pretty hard, and being very much tired. As soon as we found him in this condition, we began to examine the contents of his pockets, and found upwards of 15 ridges, besides a rum fam upon his finger. We not being content with this, took his wedges out of his stomps, and observing before, he had a pretty rum outside and inside togee, we pulled them off, and made free them likewise.

Some short time after, they all went out again upon the old lay, and picked up another bubble in the park, whom one of them asked to take a walk, whilst the rest followed at a distance, and coming up at time they judged convenient, they furiously caught the man by the collar, and cried, “D-n your blood! What? Are you Mollying each other?” (Hell to the Earth, 1703: 220).

Зазначимо в цих уривках такі нові для нас приклади кенту:

stomp – чобіт, нога, *toge* – пальто, *bubble* – йолоп, той, кого легко обманути.

Знаковим став твір Молі Кін «Життя та характер Молі Кін» 1747 року. У творі розповідається про лондонську кав'ярню Молі Кін, яка вночі перетворювалась у публічний дім. Незважаючи на те, що клієнтами закладу були представники нижнього світу, багачі були частими клієнтами «кав'ярні». Вищі верстви населення використовували мову бідняків, щоб залишитися невпізнаними. Саме діалоги з книги Молі Кін можуть слугувати початком переходу кенту в блатний жаргон. Наведемо приклад одного з діалогів:

Harry:... you must tip me your clout before I derrick, for my bloss has nailed me of mine; but I shall catch her at Maddox's gin-ken, sluicing her gob by the tinney; and if she has morrised it, knocks and socks, thumps and plumps, shall attend the frow-file buttocking b-h.

Moll: I heard she made a fam tonight, a rum one, with dainty dasies, of a flat from t'other side; she flashed half a slat, a bull's eye, and some other rum slangs.

Harry: I'll derrick, my blood, if I tout my mort, I'll tip her a snitch about the peeps and nasous. I shall see my jolly old codger by the tinney-side, I suppose with his daylights dim, and his trotters shivering under him. – As Oliver wheedles, I'll not touch this darkee. I'll nap the pad and see you in the morning (Life and Character of Moll King, 1747: 380).

Подивимося на глосарій до діалогу:

tip – давати;
clout – хустинка;
derrick – іти;
bloss – жінка; хазяйка; проститутка; грабіжниця;
nail – красти;
sluice – пити;
gob – рот;
tinny – вогонь;
morrise – іти; заставляти пити;
frow – жінка;
buttock – мати статеві відносини;
take – красти;
daisy – діамант;
flat – повний дурень;
flash – красуватися;
slat – фунт
bull's eye – 5 шилінгів;
tout – шукати;
snitch – дути;
peeps – очі;
nasous – ніс;
codger – коробейник;
trotter – стопа;
wheedle – донощик;

touch – отримувати гроші;
darkey – ніч;
pad – дорога.

Ще одне свідoctво появи блатного жаргону бачимо у творі Джорджа Паркера «Живописець різноманітних персонажів у суспільному та приватному житті»:

Ballad Singer: What, no copper clinking among you, my hearties? No one to give me Hansel? What, have you got red-hot heaters in your gropers, that you're afraid to thrust your daddles in them? It won't do I say, to stand here for nicks—all hearers and no buyers—what, will none of you drop your loose kelter? Crap me but I must shove my trunk, and hop the twig—I see as how there's nothing to be got in this here place.

Female Ballad Singer: Don't mizzle yet.

Male Ballad Singer: The kelter tumbles in but queerly—however, we'll give 'em one more chaunt (Parker, 1991: 58).

copper – монета з міді або бронзи;
coppers – невеликі зміни;
kelter – гроші;
crap (also crop) – вшити;
my hearties hop the twig – відділятися, вмирати;
gropers – кишень;
daddle – рука;
mizzle – відділяти;
queerly – погано, злобно;
nix – нічого;
drop – витратити гроші.

У 1839 році В. А. Майлз опублікував парламентський доклад під назвою «Бідність, жебрацтво та злочинність», у якому описав умови життя бідняків Лондона. Публікація містила «Словник блатного жаргону або таємної мови» (Miles, 1839: 130):

shakester for shickster – жінка;
crib – маленький дім; магазин; публічний дім;
pull down – красти;

the reader – гаманець;
sense – заробляти;
skin – гаманець;
jomer – дівчина, подруга;
cross – нечесний;
grub – дурень;
regulars – частка злочинця з вигоди;
cop bung – дивись: поліція!;
speel – мікати;
crack – зламувати;
fence – розподіляти вкрадене майно;
swag – вкрадене майно;
flimp – грабувати;
yack – варта;
pinch – грабувати;
swell – модно або стильно вдягнута людина;
fawney – кільце;
church – вилучити крадене з варті.

Невіддільною ознакою вуличної мови XVIII століття був римований сленг. Уперше ми натрапляємо на нього в буклеті «Вульгарний говір», опублікований під псевдонімом Дьюкендж Англікус у 1857 році. Наведемо найзначніші приклади римованого сленгу з глосарія Дьюкенджа Англікуса: *copper* – поліціант; *tinse pies* – очі; *round me houses* – штани; *rowdy* – гроші (Ducange, Anglicus, 1857: 22).

Висновки. Аналіз матеріалів XVI–XVIII століття дає нам докази кенту, мови грабіжників і жебраків цього періоду. І якщо праці раннього періоду постачають нам тільки заплутаний безлад взаємопов'язаних глосаріїв, п'єс і діалогів, то вже у XVIII столітті з'явилися незалежні докази кримінального кенту й блатного жаргону. Вивчаючи всі свідoctва кенту, кримінальної мови, блатного жаргону та римованого сленгу, можна побачити, яким багатим життям живуть англійські соціальні діалекти та зрозуміти англійську мову зсередини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
2. Copland R. Hyeway to the Spital-House. London : Copland, 1536. 245 p.
3. Dekker Th. O Per Se O or A New Crier of Lantorn and Candlelight. London : John Busbie, 1612. 343 p.
4. Ducange, Anglicus. The Vulgar Tongue comprising Two Glossaries of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases used in London at the Present Day. London : Bernard Quaritch, 1857. 46 p.
5. Ducange, Anglicus. The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases, Used in London, from 1839 to 1859... Second edition, Improved and much Enlarged. London : Bernard Quaritch, 1859. 80 p.
6. Green J. Green's Dictionary of Slang. London : Chambers, 1910. 497 p.
7. Halliwell J. O., Walker G., A Manifest Detection of the Most Vyle and Detestable Use of Dice Play. London : Percy Society by Richards, 1850. 68 p.
8. Harman T. Caveat or Warning for Common Cursitors. London : William Griffith, 1567. 325 p.
9. Hell to the Earth, 1703. 654 p.
10. Hitchin Ch. The Regulator or, A Discovery of the Thieves, Thief-takers and Locks. London : T. Warner, 1718. 245 p.
11. Life and Character of Moll King. London : W. Price, 1747. 536 p.
12. Miles W. A. Povestry, Mendicity and Crime...to which is added a Dictionary of the Flash or Cant Language, Known to Every Thief and Beggar. London, 1839. 176 p.

13. Proceedings of the Old Bailey: London's Central Criminal Court, 1674–1913.
14. Parker A. The Commitments. Los-Angeles : 20th Century Fox, 1991. 127 p.
15. Shakespeare W. The History of Henry the Fourth, Part I. London : Thompson Learning, 2002. 417 p.

REFERENCES

1. Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
2. Copland R. Hyeway to the Spital-House. London : Copland, 1536. 245 p.
3. Dekker Th. O Per Se O or A New Crier of Lantorn and Candlelight. London : John Busbie, 1612. 343 p.
4. Ducange, Anglicus. The Vulgar Tongue comprising Two Glossaries of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases used in London at the Present Day. London : Bernard Quaritch, 1857. 46 p.
5. Ducange, Anglicus. The Vulgar Tongue: A Glossary of Slang, Cant, and Flash Words and Phrases, Used in London, from 1839 to 1859... Second edition, Improved and much Enlarged. London : Bernard Quaritch, 1859. 80 p.
6. Green J. Green's Dictionary of Slang. London : Chambers, 1910. 497 p.
7. Halliwell J. O., Walker G., A Manifest Detection of the Most Vyle and Detestable Use of Dice Play. London : Percy Society by Richards, 1850. 68 p.
8. Harman T. Caveat or Warning for Common Cursitors. London : William Griffith, 1567. 325 p.
9. Hell to the Earth, 1703. 654 p.
10. Hitchin Ch. The Regulator or, A Discovery of the Thieves, Thief-takers and Locks. London : T. Warner, 1718. 245 p.
11. Life and Character of Moll King. London : W. Price, 1747. 536 p.
12. Miles W. A. Poveury, Mendicity and Crime...to which is added a Dictionary of the Flash or Cant Language, Known to Every Thief and Beggar. London, 1839. 176 p.
13. Proceedings of the Old Bailey: London's Central Criminal Court, 1674–1913.
14. Parker A. The Commitments. Los-Angeles : 20th Century Fox, 1991. 127 p.
15. Shakespeare W. The History of Henry the Fourth, Part I. London : Thompson Learning, 2002. 417 p.